

Zbirka odločb sodne prakse

SKLEP SODIŠČA (prvi senat)

z dne 6. septembra 2017*

„Predhodno odločanje – Člen 99 Poslovnika Sodišča – Izročitev državljana države članice Evropske unije tretji državi, v kateri je tveganje, da bo podvržen smrtni kazni – Državljanstvo Unije – Člena 18 in 21 PDEU – Člen 19(2) Listine Evropske unije o temeljnih pravicah – Varstvo zoper izročitev“

V zadevi C-473/15,

katere predmet je predlog za sprejetje predhodne odločbe na podlagi člena 267 PDEU, ki ga je vložilo Bezirksgericht Linz (okrožno sodišče v Linzu, Avstrija) z odločbo z dne 24. julija 2015, ki je prispela na Sodišče 7. septembra 2015, v postopku

Peter Schotthöfer & Florian Steiner GbR

proti

Eugenu Adelsmayrju,

SODIŠČE (prvi senat),

v sestavi R. Silva de Lapuerta, predsednica senata, E. Regan, J.-C. Bonichot, A. Arabadjiev in C. G. Fernlund (poročevalec), sodniki,

generalni pravobranilec: Y. Bot,

sodni tajnik: A. Calot Escobar,

na podlagi pisnega postopka,

ob upoštevanju stališč, ki so jih predložili:

- za Peter Schotthöfer & Florian Steiner GbR A. Hawel, E. Eypeltauer, A. Gigitner in N. Fischer, Rechtsanwälte,
- za avstrijsko vlado C. Pesendorfer, agentka,
- za češko vlado J. Vlácil in M. Smolek, agenta,
- za Irsko E. Creedon in L. Williams ter D. Kelly in A. Joyce, agenti, skupaj z M. Gray, barrister,
- za madžarsko vlado M. M. Tátrai in M. Z. Fehér, agenta,

* Jezik postopka: nemščina.

– za Evropsko komisijo R. Troosters in S. Grünheid, agenta,

na podlagi sklepa, sprejetega po opredelitvi generalnega pravobranilca, da bo v zadevi odločeno z obrazloženim sklepom na podlagi člena 99 Poslovnika Sodišča,

sprejema naslednji

Sklep

- 1 Predlog za sprejetje predhodne odločbe se nanaša na razlago členov 18 PDEU ter členov 6, 19(2), 47 in 50 Listine Evropske unije o temeljnih pravicah (v nadaljevanju: Listina).
- 2 Ta predlog je bil vložen v okviru spora med družbo Peter Schotthöfer & Florian Steiner GbR in Eugenom Adelsmayrjem v zvezi s plačilom odškodnine zaradi odpovedi pogodbe iz strahu pred izročitvijo.

Spor o glavni stvari in vprašanja za predhodno odločanje

- 3 Peter Schotthöfer & Florian Steiner, odvetniška družba s sedežem v Münchnu (Nemčija), je E. Adelsmayrja, avstrijskega zdravnika, ki prebiva v Avstriji, januarja 2015 povabila, naj za njene stranke pripravi predavanje o delovnih razmerah in uveljavljanju pravic v Združenih arabskih emiratih, kjer je od leta 2004 več let delal kot anesteziolog in zdravnik intenzivist.
- 4 Februarja 2009 je eden od pacientov, ki jih je E. Adelsmayr zdravil v Združenih arabskih emiratih ter je bil hudo bolan in je utrpel več srčnih zastojev, po operaciji in še enem srčnem zastoju umrl. E. Adelsmayr je bil obtožen, da je kriv za to smrt.
- 5 Potem ko je eden od zdravnikov v bolnišnici, v kateri je delal E. Adelsmayr, vložil pritožbo, je bila uvedena preiskava, ki jo je vodil zlasti ta zdravnik. V njej je bilo sklenjeno, da gre za umor.
- 6 V postopku, ki se je začel leta 2011 v Dubaju (Združeni arabski emirati), je državno tožilstvo zahtevalo, naj se E. Adelsmayrju izreče smrtna kazen. Temu je leta 2012 kljub vsemu uspelo zapustiti Združene arabske emirate. Med odsotnostjo je bil v začasnem postopku – ki ga je kadar koli mogoče ponovno začeti in ki lahko privede do obsodbe zadevne osebe na smrtno kazen – obsojen na kazen dosmrtnega zapora.
- 7 Proti E. Adelsmayrju je bil tudi v Avstriji uveden kazenski postopek, v katerem so se obravnavale obtožbe zoper njega v Združenih arabskih emiratih. Vendar je avstrijsko državno tožilstvo ta postopek 5. maja 2014 ustavilo in navedlo, da je „tožena stranka prepričljivo navedla, da je šlo pri postopku, uvedenem proti njej v Dubaju, domnevno za gonjo proti njej“.
- 8 E. Adelsmayr je od avstrijskih organov prejel priporočilo, naj piše nekaterim državam in izve, ali lahko vstopi na njihovo ozemlje brez nevarnosti, da bi bil predan organom Združenih arabskih emiratov.
- 9 Oktobra 2014 je E. Adelsmayr od družbe Peter Schotthöfer & Florian Steiner prejel ponudbo v zvezi s predavanjem, navedenim v točki 3 tega sklepa. Na podlagi te ponudbe je bila podpisana pogodba.

- 10 Točka 5.1 te pogodbe, ki se nanaša na plačilo odškodnine v primeru odpovedi navedene pogodbe, se glasi:

„Predavatelj se zavezuje, da bo v primeru odpovedi zadevnega predavanja iz krivdnih razlogov najpozneje v enem mesecu pred terminom predavanja organizatorju plačal pavšalno nadomestilo za nastale stroške v višini 150 EUR.“

- 11 Konec novembra 2014 so napetosti, ki so nastale med Republiko Avstrijo in Kraljevino Saudovo Arabijo, pri E. Adelsmayrju vzbudile strah pred potovanjem v Nemčijo zaradi izvedbe tega predavanja. Nemške organe je zaprosil za izdajo odločbe o varnem prehodu, pri čemer je navedel, da potrebuje hiter odgovor, saj predavanja po 15. decembru 2014 ni mogel več odpovedati.
- 12 Ker E. Adelsmayr ni prejel odgovora navedenih organov, je 12. decembra 2014 družbo Peter Schotthöfer & Florian Steiner pisno obvestil, da navedeno predavanje odpoveduje.
- 13 Družba Peter Schotthöfer & Florian Steiner je na podlagi točke 5.1 pogodbe, sklenjene z E. Adelsmayrjem, na tega naslovila opomin za plačilo 150 EUR, 3. februarja 2015 pa je zoper njega vložila še tožbo za plačilo tega zneska.
- 14 Predložitveno sodišče navaja, da na datum, ko je vložilo predlog pri Sodišču, ni bil zoper E. Adelsmayrja izdan noben mednarodni nalog za prijetje. To sodišče se sprašuje, ali je bilo zadevno predavanje odpovedano iz krivdnih razlogov ali pa je strah zadevne osebe pred vstopom na nemško ozemlje upravičen.
- 15 V teh okoliščinah je Bezirksgericht Linz (okrožno sodišče v Linzu, Avstrija) prekinilo odločanje in Sodišču v predhodno odločanje predložilo ta vprašanja:

- „1. Ali je treba načelo nediskriminacije iz člena 18 PDEU razlagati tako, da je v primeru, ko je država članica v svojem pravnem redu sprejela določbo, kakršen je člen 16(2) ustave Zvezne republike Nemčije, ki prepoveduje izročitev lastnih državljanov tretjim državam, to treba uporabiti tudi za državljane drugih držav članic, ki se zadržujejo v zadevni državi članici?
2. Ali je treba člena 19(2) in 47 [Listine] razlagati tako, da mora država članica [...] [U]nije zavrniti zahtevo tretje države za izročitev državljana Unije, ki se zadržuje na ozemlju zadevne države članice, če kazenski postopek, na katerem temelji zahteva za izročitev, skupaj s sodbo, izrečeno v tretji državi v odsotnosti, ni bil združljiv z mednarodnopravnimi minimalnimi standardi in načeli javnega reda Unije (‘ordre public’), od katerih ni mogoče odstopiti, ter načelom poštenega sojenja?
3. Ali je treba na koncu načelo *‘ne bis in idem’*, varovano v členu 50 [Listine] oziroma s sodno prakso Sodišča, razlagati tako, da v primeru prvotne obsodbe v tretji državi in sledeče ustavitve postopka zaradi neobstoja dejanskega razloga za nadaljnji pregon v državi članici Evropske unije nastane ovira za nadaljnji pregon s strani tretje države?
4. Ali je treba v primeru pritrdilnega odgovora na katero od treh vprašanj v točkah od 1 do 3 predvsem člen 6 [Listine] (‘Pravica do svobode’) razlagati tako, da državljana Unije v primeru zahteve tretje države za izročitev tudi ni dopustno pripreti zaradi izročitve?

Vprašanja za predhodno odločanje

- 16 Člen 99 Poslovnika določa, da če je vprašanje, predloženo v predhodno odločanje, enako vprašanju, o katerem je Sodišče že odločalo, če je iz sodne prakse mogoče jasno sklepati, kakšen je odgovor na tako vprašanje, ali če odgovor na vprašanje, predloženo v predhodno odločanje, ne dopušča nobenega razumnega dvoma, lahko Sodišče na predlog sodnika poročevalca in po opredelitvi generalnega pravobranilca kadar koli odloči z obrazloženim sklepom.
- 17 V tej zadevi je treba uporabiti to določbo.
- 18 Z drugim vprašanjem, ki ga je treba preučiti najprej, predložitveno sodišče v bistvu sprašuje, ali je treba člena 19(2) in 47 Listine razlagati tako, da mora v primeru zahteve za izročitev, ki jo izda tretja država v zvezi z državljanom Unije, ki izvaja svojo pravico do prostega gibanja in zapusti državo članico izvora, ker se namerava nekaj časa zadržati na ozemlju druge države članice, zadnjenavedena država to zahtevo zavrniti, če obstaja resna nevarnost, da bo ta državljan v primeru izročitve podvržen smrtni kazni.
- 19 Kar zadeva upoštevnost Listine v zadevi, kot je tista iz postopka v glavni stvari, je treba opozoriti, da je Sodišče že odločilo, da spada odločitev države članice, da bo v položaju, ko državljan Unije izkoristi pravico do prostega gibanja in potuje iz države članice, katere državljan je, v drugo državo članico, tega državljana izročila, na področje uporabe členov 18 in 21 PDEU ter torej na področje prava Unije v smislu člena 51(1) Listine (glej v tem smislu sodbo z dne 6. septembra 2016, Petruhhin, C-182/15, EU:C:2016:630, točki 31 in 52).
- 20 Sodišče je iz tega izpeljalo, da se določbe Listine, še zlasti njen člen 19, uporabljajo za tako odločitev (glej v tem smislu sodbo z dne 6. septembra 2016, Petruhhin, C-182/15, EU:C:2016:630, točka 53).
- 21 Navedeno se uporablja tudi v obravnavani zadevi, ki se nanaša na možnost, da avstrijski državljan odide v državo članico, ki ni država, katere državljan je – v obravnavani zadevi v Zvezno republiko Nemčijo – da bi tam predaal, s čimer izvaja svojo pravico do prostega gibanja, ne da bi s tem tvegal predajo.
- 22 Kar zadeva razlago člena 19(2) Listine, je treba opozoriti, da se v skladu s to določbo nihče ne sme odstraniti, izgnati ali izročiti državi, v kateri obstaja zanj resna nevarnost, da bo podvržen smrtni kazni, mučenju ali drugemu nečloveškemu ali ponižujočemu ravnanju ali kaznovanju.
- 23 Sodišče je razsodilo, da mora država članica – kadar ji tretja država poda prošnjo za izročitev državljana neke druge države članice – preveriti, ali z izročitvijo ne bodo kršene pravice iz člena 19 Listine (sodba z dne 6. septembra 2016, Petruhhin, C-182/15, EU:C:2016:630, točka 60).
- 24 V zvezi s tem mora pristojni organ zaprosene države članice, če ima na voljo elemente, ki kažejo na dejansko nevarnost nečloveškega ali ponižujočega ravnanja z osebami v tretji državi prosilki, pri odločanju o izročitvi osebe tej državi presoditi o obstoju te nevarnosti, pri čemer se mora opreti na objektivne, zanesljive, natančne in ustrezno posodobljene elemente (glej v tem smislu sodbo z dne 6. septembra 2016, Petruhhin, C-182/15, EU:C:2016:630, točki 58 in 59).
- 25 V obravnavani zadevi predložitveno sodišče navaja, da je državno tožilstvo v postopku proti E. Adelsmayrju v Združenih arabskih emiratih zahtevalo smrtno kazen. K temu dodaja, da je bila zadevna oseba v odsotnosti zgolj začasno obsojena na kazen dosmrtnega zaporu in da je mogoče v primeru ponovne uvedbe kazenskega postopka po njeni izročitvi še vedno izreči smrtno kazen.
- 26 To pomeni, da za E. Adelsmayrja obstaja „resna nevarnost“ v smislu člena 19(2) Listine, da bo v primeru izročitve podvržen smrtni kazni.

- 27 Torej je treba na drugo vprašanje v delu, v katerem se nanaša na člen 19(2) Listine, odgovoriti, da je treba to določbo razlagati tako, da mora v primeru zahteve za izročitev, ki jo izda tretja država v zvezi z državljanom Unije, ki izvaja svojo pravico do prostega gibanja in zapusti državo članico izvora, ker se namerava nekaj časa zadržati na ozemlju druge države članice, zadnjenavedena država to zahtevo zavrniti, če obstaja resna nevarnost, da bo ta državljan v primeru izročitve podvržen smrtni kazni.
- 28 Tega vprašanja ob upoštevanju odgovora na ta del drugega vprašanja ni treba preučiti v delu, v katerem se nanaša na člen 47 Listine, niti ni treba preučiti prvega, tretjega in četrtega vprašanja.

Stroški

- 29 Ker je ta postopek za stranki v postopku v glavni stvari ena od stopenj v postopku pred predložitvenim sodiščem, to odloči o stroških. Stroški za predložitev stališč Sodišču, ki niso stroški omenjenih strank, se ne povrnejo.

Iz teh razlogov je Sodišče (prvi senat) razsodilo:

Člen 19(2) Listine Evropske unije o temeljnih pravicah je treba razlagati tako, da mora v primeru zahteve za izročitev, ki jo izda tretja država v zvezi z državljanom Unije, ki izvaja svojo pravico do prostega gibanja in zapusti državo članico izvora, ker se namerava nekaj časa zadržati na ozemlju druge države članice, zadnjenavedena država to zahtevo zavrniti, če obstaja resna nevarnost, da bo ta državljan v primeru izročitve podvržen smrtni kazni.

Podpisi